

The Global Compact as a Supplementary Agreement to Regulate Multinational Enterprises

Milad Haji Esmaeili *

Ph.D Student, Oil and Gas Law, Faculty
of Law, Shahid Beheshti University,
Tehran, Iran

Mehrab Darabpour

Professor of Law, Faculty of Law, Shahid
Beheshti University, Tehran, Iran

1. Introduction

The regulation of multinational enterprises (MNEs) is a critical issue, given the numerous disasters throughout history caused by their activities. As a result, the legal community has continuously sought solutions to regulate MNEs. Various efforts (e.g., U.N. conventions on human rights or the guidelines of the OECD and the International Labour Organization) have aimed to address the regulation of MNEs. However, the Global Compact initiative stands out because, unlike previous agreements, it does not assign a regulatory role to governments. Instead, it directly links MNEs to the United Nations. In 1999, then-United Nations Secretary-General Kofi Annan, speaking

* Corresponding Author: Miladhsml@gmail.com

How to Cite: Haji Esmaeili, M. & Darabpour, M., “The Global Compact as a Supplementary Agreement to Regulate Multinational Enterprises”, The Quarterly Journal of Public Law Research, Vol. 26, No. 85, (2025), 229-262.

Doi: [10.22054/QJPL.2024.75409.2927](https://doi.org/10.22054/QJPL.2024.75409.2927)

at the World Economic Forum in Davos, emphasized the need for what he called the Global Compact. Annan proposed, “you, the business leaders gathered in Davos, and we, the United Nations, are launching a global pact of shared values and principles that will give a human face to the global market.” His speech marked the beginning of a direct relationship between enterprises and the United Nations. Since its adoption in 2000, the Global Compact has sparked both criticism and support. As the largest and most innovative voluntary initiative of its kind, it called for the active participation of MNEs in international law. Before this initiative, the United Nations primarily engaged with the states, and the regulation was shaped by the confrontation between the states and enterprises. Naturally, any initiative operating within the rigid framework of international law is bound to face criticism. To fully understand the Global Compact, it is essential to explore its principles, identify its key members, and examine its functioning. Having provided an overview of the history and functioning of the Global Compact, the present study tried to address three major criticisms frequently directed at the initiative: 1) the Compact’s ten principles are too vague to be effectively implemented, 2) the Compact allows large MNEs to exert undue influence over the United Nations, and 3) the absence of binding executive monitoring means MNEs have no legal accountability. The objective of the study was to assess the validity of these criticisms and, where possible, refute them, thereby contributing to the further advancement of the Global Compact.

2. Literature Review

There are few Persian-language studies specifically addressing the Global Compact. However, a wealth of English-language research provides valuable insights into the subject. As a result, the current analysis relied on English-language sources to develop a deeper understanding of the Global Compact and its role as a regulatory framework for multinational enterprises.

3. Materials and Methods

This study employed a descriptive–analytical approach to explain and critically examine the unwritten elements, values, and policies that extend beyond the formal text of the Global Compact. It also explored their significance and status in relation to the official document, offering deeper insights into the Compact’s underlying principles. Using a qualitative methodology, the study integrated document analysis and critical discourse analysis to assess the Global Compact as a regulatory framework for MNEs. The document analysis drew on primary sources, including the official texts of the Compact’s ten principles, reports on corporate compliance, and relevant U.N. publications. Secondary sources included academic articles, books, and case studies exploring the Compact’s implementation. Critical discourse analysis was employed to examine the narratives, assumptions, and power dynamics embedded within the Compact’s framework. The discourse analysis focused on three key areas: the historical evolution of multinational regulation leading to the Global Compact, the operational mechanisms of the Compact (including its principles and stakeholder interactions), and the criticisms and limitations identified by scholars and practitioners, juxtaposed against the objectives stated in the Compact. By combining these methods, the study sought to provide a comprehensive understanding of the Global Compact’s role in global governance and its potential to address regulatory challenges associated with MNEs.

4. Results and Discussion

The findings of this study highlighted both the Global Compact’s effectiveness in promoting ethical corporate behavior and its limitations in addressing enforcement gaps. Several key insights were derived from the analysis. First, the Compact’s ten principles are closely aligned with globally recognized standards, such as the Universal Declaration of Human Rights and the ILO’s Fundamental

Principles of Rights at Work. Second, with over 23,000 voluntary participants, the Compact has garnered significant engagement from MNEs across both developing and developed economies, demonstrating its global reach and relevance. Third, despite its impact, the Compact has faced criticism for its voluntary nature and lack of accountability. However, this study underscored its potential as a collaborative framework that guides corporate practices and informs regulatory policies. Fourth, the Compact plays a complementary role by fostering dialogue, learning, and partnerships. In doing so, it bridges the gap between corporate self-regulation and formal legal frameworks, particularly in contexts where regulatory enforcement is weak or absent. These findings affirm the Compact's value as a pragmatic, albeit imperfect, instrument for integrating corporate activities into the broader fabric of sustainable development and global governance.

The Global Compact offers a novel framework for regulating MNEs through non-binding principles rather than traditional state-imposed regulations. The results highlighted the implications of this unique framework and its ability to address contemporary challenges in corporate accountability, human rights, labor standards, environmental protection, and anti-corruption. By emphasizing voluntary compliance and collaborative mechanisms, the Compact fosters a participatory approach that encourages businesses to internalize ethical practices organically. However, criticisms regarding its vagueness, susceptibility to corporate capture, and lack of enforceability remain significant. This study argues that such criticisms overlook the Compact's intended role and purpose—not as a rigid regulatory instrument, but as a platform for learning, dialogue, and innovation. Furthermore, the Compact complements existing regulatory frameworks by bridging gaps in state and international governance, promoting transparency, and cultivating a culture of ethical business practices. Ultimately, it functions as a supplementary agreement that aligns the objectives of MNEs with broader societal goals, facilitating their integration into global governance.

5. Conclusion

The present article examined the Global Compact and evaluated the legitimacy of its stated objectives. To achieve this, it was necessary to conduct a thorough assessment of the Compact's ten principles, identify its members, and examine how it functions. The analysis revealed that the principles were designed to serve four key goals: protecting human rights, upholding labor rights, promoting environmental sustainability, and combating corruption. The Compact's members fall into four categories: MNEs, the United Nations, non-governmental organizations, and governments. Its functioning is structured around three main components: dialogue, learning, and collaborative projects. Having offered an understanding of the Global Compact, the article addressed several criticisms associated with it. Three key criticisms were highlighted: first, the ambiguity of its principles, which fails to provide a clear framework for assessing corporate misconduct; second, the Compact's role in facilitating MNEs' involvement in U.N. policymaking, potentially shifting the focus toward commercial interests; and third, the absence of accountability mechanisms, allowing companies to associate themselves with the U.N. to justify their actions without consequences.

Several points were offered in response to such criticisms. It can be argued that the vagueness of the Compact's principles is intentional, providing enterprises with the flexibility to develop innovative solutions. If the principles were overly detailed, they could stifle innovation. Moreover, MNEs have historically played a significant role in shaping international policies, regardless of the Global Compact. The Global Compact, therefore, serves to formalize and bring transparency to the otherwise hidden policies of these corporations. The most fundamental criticism (i.e., the lack of accountability) was also addressed, which underscored the need for more robust mechanisms to ensure corporate responsibility. Finally, the study examined the Compact's regulatory foundations,

emphasizing that it would not seek to impose traditional regulations like other agreements. Instead, it operates beyond both national and international regulatory frameworks. Historically, regulators have prioritized enforcement, often overlooking how regulations align with industry practices. When regulations fail to reflect industry realities and needs, they can lead to inefficiencies and misunderstandings that negatively impact both governments and enterprises. The Global Compact's true objective is not to regulate but to bridge the gap between industry concerns and regulatory practices, fostering open dialogue and mutual learning in a transparent environment.

Keywords: Environmental Rights, Global Compact, Human Rights, Labor Rights, Multinational Enterprises Regulation.

پیمان جهانی به مثابه یک موافقت نامه مکمل جهت تنظیم گری شرکت های چندملیتی

دانشجوی دکتری حقوق نفت و گاز، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

میلاد حاجی اسماعیلی *

استاد گروه حقوق تجارت بین الملل، دانشکده حقوق، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

مهراب داراب پور

چکیده

پیمان جهانی سازمان ملل متحد، هم اینک با بیش از ۲۳ هزار شرکت کننده داوطلب، بزرگترین طرح مبتکرانه سازمان ملل در به عضویت درآوردن شرکت های چندملیتی ذیل یک موافقت نامه است. انگیزه پیمان، استحصال اصول حقوق بشر، کار، محیط زیست و فسادستیزی، در هنجار شرکت های چندملیتی است. این پیمان که در سال ۲۰۰۰ در شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل تصویب شد، در نوع نگرش تنظیم گری شرکت های چندملیتی، تفاوتی اساسی با دیگر توافقات بین المللی دارد. در این پیمان، دولت ها نقشی در تنظیم گری شرکت های چندملیتی ندارند و سازمان ملل راساً، شرکت های چندملیتی را با ابزارهای گفتگو، یادگیری و طراحی پروژه های مشترک، به رعایت ضوابط کارآمد غیرالزامی از طرف خودشان ترغیب کرده است. چنین ابتکاری، سبلی از انتقادات را به همراه آورد؛ مهم ترین این انتقادات عبارتند از: اصول مبهم پیمان، استیلا سازمان ملل به دست شرکت ها و عدم پیش بینی پاسخگویی شرکت های متخلف. مقاله بر این مبنا استوار است که نیاز به پیمان در جهان امروز، امری ضروری است و اصول مبهم، به مراد مجال یافتن شرکت ها در ارائه راه حل های جدید طراحی شده و مداخله شرکت ها در سیاست گذاری موجب منظوم کردن سیاست های نانوشته و پشت پرده شرکت ها می شود و انتقاد عدم پاسخگویی شرکت متخلف، ناشی از درک ناصحیح ماهیت پیمان می باشد.

واژگان کلیدی: پیمان جهانی، حقوق بشر، حقوق کار، حقوق محیط زیست، شرکت های چندملیتی.

مقدمه

نظارت بر شرکت‌های چندملیتی، موضوعی بی‌غایت مهم و چالش برانگیز است. کم نیستند فجایعی که به درازای تاریخ و به عرض جغرافیایی در سرتاسر این کره خاکی، به دست شرکت‌های چندملیتی پدید آمده‌اند. به همین خاطر، جامعه حقوقی پیوسته به دنبال ارائه راهکار برای تنظیم‌گری شرکت‌ها بوده است؛ از کنوانسیون‌های عدید سازمان ملل پیرامون حقوق بشر و محیط زیست گرفته تا رهنمودهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه سازمانی^۱ و سازمان بین‌المللی کار^۲؛ جملگی در پی ایجاد و تبیین مقررات‌گذاری رفتار شرکت‌ها هستند تا در صورت تخطی از اصولی که مقررات‌گذاری نموده‌اند، شرکت‌ها را مسئول بشناسند. در این میان، ابتکار پیمان جهانی این است که برخلاف تمامی موافقت‌نامه‌هایی که تا اکنون خلق شده‌اند، مجالی به دولت‌ها نداده و شرکت‌ها را مستقیم با سازمان ملل پیوند داده است.

در سال ۱۹۹۹، کوفی عنان^۳، دبیر کل وقت سازمان ملل متحد، هنگام سخنرانی در مجمع جهانی اقتصاد^۴ در داووس^۵، نیاز به آنچه را که در آن زمان یک پیمان جهانی^۶ خواند را تشریح کرد. عنان پیشنهاد کرد که «شما رهبران تجاری که در داووس گرد هم آمده‌اید و ما، سازمان ملل متحد، یک پیمان جهانی از ارزش‌ها و اصول مشترک را آغاز می‌کنیم که چهره‌ای انسانی به بازار جهانی می‌بخشد».^۷ این سخنرانی که در راستای اصول و ارزش‌های مشترک شرکت‌های چندملیتی و سازمان ملل ایجاد گردید با پیشنهاد یک طرح مبتکرانه، شرکت‌ها را در به رسمیت شناختن برای تنظیم‌گری خود، مستقیماً طرف مقابل سازمان ملل قرار داد و به طور رسمی در سال ۲۰۰۰ در مقر سازمان ملل در نیویورک با حمایت ۵۰ تن از مدیران شرکت‌های چندملیتی، آژانس‌های سازمان ملل متحد،

1. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

2. International Labour Organization (ILO).

3. Kofi Annan.

4. World Economic Forum.

5. Davos.

6. Global Compact.

7. Oliver F. Williams, "The United Nations Global Compact: What Did It Promise?", Journal of Business Ethics, Volume. 122, (2014), at 241-251.

اتحادیه‌های کارگری جهانی و انواع سازمان‌های غیردولتی، در شورای اقتصادی و اجتماعی سازمان ملل تصویب شد.

از زمان تصویب پیمان جهانی در سال ۲۰۰۰، همزمان انتقادات و حمایت‌های زیادی از سازمان ملل متحد برای این طرح صورت گرفت. پیمان جهانی بزرگترین طرح مبتکرانه و داوطلبانه تابعیت فعال شرکت‌های چندملیتی در حقوق بین‌الملل را ایجاب کرده بود.^۱ تا قبل از این طرح، سازمان ملل در مقابل کشورها قرار داشت و تنظیم‌گری صورت گرفته میان آنها از طریق رویارویی کشورها و شرکت‌ها دنبال می‌شد و شرکت‌ها بدون هیچ دخالتی، صرفاً به‌عنوان یک مخاطب حقوق بین‌الملل حضور داشتند که بایستی از تنظیم‌گری ایجاد شده دولت‌ها و سازمان ملل تبعیت می‌کردند؛ اما ابتکار پیمان جهانی این بود که سازمان ملل مستقیم با شرکت‌ها وارد یک موافقت‌نامه‌ای شود که دیگر مقررات‌گذاری پیرامون فعالیت آنها تنها زیر سایه وضع قوانین دولت‌ها نباشد و شرکت‌ها نیز از طریق ابزارهای گفتگو، یادگیری و طراحی پروژه‌های مشترک در وضع مقررات‌گذاری خود دخیل باشند.

طبیعی است هر ابتکاری در فضای انعطاف‌ناپذیر حقوق بین‌الملل، ایراداتی را به همراه داشته باشد؛ پیمان جهانی نیز از این قاعده مستثنی نیست. با این وجود برای درک بهتر پیمان لازم است پس از ارائه تاریخچه‌ای پیرامون شکل‌گیری پیمان و شناخت موضع کشورها پیرامون آن، اصول مندرج در پیمان معرفی، اعضای آن مورد شناسایی قرار گیرد و نحوه کارکرد آن بررسی شود. سپس سه انتقاد اساسی علیه پیمان جهانی مورد بحث قرار می‌گیرد. این سه انتقاد عبارتند از اینکه: اولاً ۱۰ اصل پیمان مبهم است و قابلیت اجرای درست را ندارند و ثانياً زمینه‌سازی استیلای سازمان ملل توسط شرکت‌های چندملیتی بزرگ را فراهم می‌آورد و در آخر به دلیل عدم وجود نظارت اجرایی و الزام‌آور حقوقی، قابلیت پاسخگویی شرکت‌ها در آن وجود ندارد. مراد مقاله، صحت‌سنجی چنین ادعایی است و در صورت امکان بطلان انتقادات، زمینه‌سازی برای ترویج پیمان جهانی است.

1. T. A. Hemphill, "The United Nations Global Compact: The Business Implementation and Accountability Challenge", International Journal of Business Governance and Ethics, Vol. 4, Issue. 1, (2005).

۱. تاریخچه شکل‌گیری پیمان جهانی

برای واکاوی صحیح تاریخچه شکل‌گیری پیمان جهانی، شایسته است شرایط حاکم بر پیش از تصویب آن که به نوعی سنگ بنای پیمان جهانی می‌باشد مورد بررسی قرار گیرد. از اوایل دهه ۱۹۷۰، نگرانی‌های متعددی از رفتار شرکت‌های چندملیتی و تاثیر آنها در جامعه جهانی و کشورها صورت گرفت.^۱ به همین سبب سازمان ملل متحد، نقش و تاثیر شرکت‌های چندملیتی را مورد توجه قرار داد. در ۲ ژوئیه ۱۹۷۲، شورای اقتصادی و اجتماعی^۲ با تصویب قطعنامه ۱۷۲۱ (LIII) خواستار مطالعه‌ای در مورد نقش شرکت‌های چندملیتی و تاثیر آنها بر روند توسعه شد و کمیسیون شرکت‌های فراملی مستقر در شورای اقتصادی و اجتماعی^۳ را موظف به تنظیم یک سری قواعد رفتاری نظارتی^۴ نمود.^۵ با این حال در بیست سال فعالیت از سال ۱۹۷۵ تا ۱۹۹۴، کمیسیون مشارالیه قادر به نهایی کردن یک قواعد رفتاری نظارتی نشد.^۶ این امر ارتباط زیادی با ماهیت سیاسی رأی‌گیری سازمان ملل در این دوره داشت که با مواضع جنگ سرد، اختلافات پسااستعماری و درگیری تدریجی بر سر نظم نوین اقتصادی بین‌المللی^۷ آمیخته شده بود.

به‌عنوان نمونه کمیسیون در برگزاری سومین جلسه خود در سال ۱۹۷۷، اولین رای‌گیری را بر سر موضوع توقف سرمایه‌گذاری شرکت‌های چندملیتی در کشور آفریقای جنوبی به دلیل وجود نظام آپارتاید در آن زمان انجام داد. در این رای‌گیری تمامی کشورهای در حال توسعه و کمونیستی با اجرای آن موافق بوده اما چهار کشور فرانسه، آلمان غربی، ایالات متحده و انگلستان رای منفی و ۷ کشور غربی نیز رای ممتنع دادند.^۸

1. United Nations, *Yearbook of the United Nations* (New York: Office of Public Information, 1976) p. 480.
2. The Economic and Social Council (ECOSOC).
3. The ECOSOC-based Commission on Transnational Corporations.
4. Regulatory Code of Conduct.
5. United Nations, *Yearbook of the United Nations*, Vol. 27 (New York: Office of Public Information, 1976) p. 424. See also ECOSOC Resolution No. 161-LIII.
6. David, Coleman, "The United Nations and Transnational Corporations: From an Inter-nation to a "Beyond-state" Model of Engagement", *Global Society*, Vol. 17, No. 4, (2003), p. 349.
7. New International Economic Order (NIEO).
8. J. Feld Werner, *Multinational Corporations and UN Politics: The Quest for Codes of Conduct* (Frankfurt: Pergamon Press, 1980) p. 55.

چنین الگوی رأی گیری نشانه شکاف ایدئولوژیک در کمیسیون و ناتوانی نهایی آن در دستیابی به اجماع در مورد تنظیم قواعد رفتاری شرکت ها بود. به همین ترتیب و با نمونه هایی مشابه در سال های بعدی نیز تفاوت ایدئولوژیک سیاسی اقتصادی کشورها مانع بزرگی در رسیدن به تنظیم این قواعد گردید.^۱ در عصری که بلوک غرب و شرق بر اصول اولیه اقتصاد اختلاف نظر پایه ای داشته و سیل عضویت کشورهای در حال توسعه در سازمان ملل با داشتن حق رای یکسان و نگرش منفی که این کشورها در دهه ۷۰ و ۸۰، نسبت به شرکت های چندملیتی داشتند و همچنین تاثیر گذاری کشورهای صادرکننده نفت بر معادلات جهانی، موجب شد تا قواعد رفتاری نظارتی پیشنهادی در مذاکرات بین المللی به بن بست رسد و در حد یک پیش نویس باقی بماند. به طوری که سازمان ملل در سال ۱۹۹۶ پایان کار کمیسیون را اعلام نموده و آن را از دستور کار خود حذف نمود.

لیک طولی نکشید که فلسفه تنظیم گری شرکت های چندملیتی در جلوه ای نوین تجلی پیدا نمود. با ظهور پیمان جهانی در سال ۱۹۹۹ سعی شد خلاءهای پیشین پوشانده شود و بازیگران و فرایند اجرایی آن به طور اساسی تغییر نماید. ماهیت پیمان از یک موافقت نامه بین المللی^۲ به موافقت نامه ای فراملیتی^۳ تعبیر شد. چنین ابتکاری زمینه ساز آن شد که دبیرخانه سازمان ملل به طور مستقیم و بی واسطه با بازیگران غیردولتی (که شامل شرکت های فراملی و سایر ذینفعان غیردولتی هستند) تعامل داشته و دولت ها هیچ نقش محوری در خلق پیمان نداشته باشند.^۴ با این همه و پس از آغاز به کار پیمان، تصویب میان دولت ها نیز به صورت تدریجی و با تأخیر از طریق مجموعه ای از قطعنامه های مجمع عمومی به وقوع پیوست.^۵ در پیچ و خم تصویب چنین قطعنامه هایی نیز مشابه فرآیند

1. Ibid. p. 57.

2. Global Inter- nation Agreement.

3. Global Beyond-state Agreement

4. Andreas Rasche, Sandra Waddock & Malcolm McIntosh, "The United Nations Global Compact: Retrospect and Prospect", Business & Society, Vol. 52, No. 1 (2013), p. 13.

۵. از جمله قطعنامه های اخیر پیرامون پیمان جهانی می توان به قطعنامه A/RES/76/224 (2021) و

A/RES/73/254 (2019) اشاره نمود. برای اطلاعات بیشتر رجوع شود به:

<https://unglobalcompact.org/about/government-recognition/general-assembly-resolutions>, Last Seen: October (2023), 21.

تصویب قواعد رفتاری، مکرراً برخی از حکومت‌ها در برابر پیمان‌نامه جهانی واکنش منفی نشان داده و این روند را تضعیف دولت‌ها در اداره بین‌المللی امور می‌دانند.

تحقیقاتی که در مورد ترکیب اعضا صورت می‌پذیرد، نگرش‌های جالب توجه و متنوعی را نشان می‌دهد. به عنوان نمونه برمر دریافت که پیمان، جای پای محکمی در اقتصادهای در حال توسعه و نوظهور به دست آورده است. تحقیقات او همچنین نشان می‌دهد که شرکت‌های اروپای غربی در مقایسه با هم‌تایان آمریکایی خود بیش از حد در این طرح حضور دارند. اگرچه مشارکت ایالات متحده در طول زمان افزایش یافته است، اما هنوز با در نظر گرفتن قدرت اقتصادی ایالات متحده و تعداد شرکت‌های چندملیتی این کشور، عدم تعادل قابل توجهی وجود دارد.^۱ زیگلر ذکر کرده است که همبستگی با اصول و ارزش‌های سازمان ملل به طور کلی در اتحادیه اروپا بیشتر از ایالات متحده و سایر نقاط جهان است.^۲ البته لازم به ذکر است که با آنکه چین و هند بزرگترین شبکه‌های محلی را نشان می‌دهند اما در این مقاله درباره الگوهای مشارکت در منطقه آسیا و اقیانوسیه متمرکز نشده است. مطالعه بنی، برنهاگن و میچل نشان می‌دهد که تنوع بین کشورها در تعهد به سازمان ملل بر سطوح مشارکت در پیمان جهانی تأثیر می‌گذارد. پیمان جهانی شرکت کنندگان بیشتری را از کشورهایی که به شدت به سیستم سازمان ملل متعهد هستند جذب می‌کند.^۳ پرکینز و نیومایر نیز به روشی مشابه دریافتند که شرکت‌های کشورهای دموکراتیک‌تر احتمال بیشتری برای مشارکت در پیمان جهانی دارند.^۴ بارکمایر و ناپولیتانو دریافتند که بیش از نیمی از اعضا در یکی از کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصاد و توسعه (OECD) مستقر بودند؛ سایر کشورهایی که تعداد زیادی از سازمان‌های آنها در پیمان‌نامه عضویت دارند از این قرارند: فیلیپین، برزیل، هند، چین، سریلانکا و

1. Jennifer Ann. Bremer, "How global is the Global Compact?", Business Ethics: A European Review, Vol. 17, No. 3, (2008), p. 229.

2. Oliver Ziegler, "Global Compact Membership in Europe and the US: A Case Study of the Automobile Industry", Journal of Corporate Citizenship, Vol. 26 (2007).

3. Lynn Bennie, Patrick Bernhagen & Neil J. Mitchell, "The Logic of Transnational Action: The Good Corporation and the Global Compact", Political Studies, Vol. 55, No. 4, (2007).

4. Richard Perkins & Eric Neumayer, "Geographic Variations in the Early Diffusion of Corporate Voluntary Standards: Comparing ISO 14001 and the Global Compact", Environment and Planning A, Vol. 42, No. 2, (2010).

کامرون. شرکت‌های چندملیتی بزرگ از کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصاد و توسعه (OECD) به احتمال زیاد گزارش‌های خود را به موقع ارائه می‌کنند، در حالی که شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) از کشورهای غیر عضو با خطر بیشتری برای حذف از فهرست مواجه هستند.^۱

۲. نحوه کارکرد پیمان جهانی

قبل از تحلیل و بررسی انتقادات وارده بر پیمان بایستی نخست با نحوه کارکرد آن آشنا شد. برای شناسایی نحوه کارکرد پیمان جهانی باید ابتدا ۱۰ اصل پیمان را شناخت و سپس با اعضای که در پیمان جهانی ذی نفع هستند، آشنا شد و در آخر سازوکار تعامل این اعضا با یکدیگر را بررسی کرد؛ از همین رو این بخش به ترتیب موارد مذکور تقسیم می‌شود.

۲-۱. ده اصل پیمان جهانی

از ابتدای مطرح شدن تنظیم‌گری شرکت‌های چندملیتی، پرسش این است که این تنظیم‌گری در راستای چه اهدافی بایستی ظهور پیدا کنند؟ از این رو در اسناد بین‌المللی دغدغه‌های زیادی وجود داشت. پیمان جهانی نیز در این مورد از دیگر اسناد مستثنی نبوده و چهار هدف اجرای حقوق بشر، حقوق کار، حفظ محیط زیست و مبارزه با فساد را به عنوان سنگ بنای پیدایش خود ایجاد کرد و سپس ۱۰ اصلی را مطرح کرد که از دل این چهار هدف بیرون آمده است. این ده اصل بدین شرح نوشته شده‌اند:

* حمایت و احترام به پاسداری از حقوق بشر پذیرفته شده بین‌المللی؛

* عدم مشارکت در نقض حقوق بشر؛

* آزادی تشکیل اجتماعات و شناسایی موثر حق چانه‌زنی جمعی کارگران؛

* لغو تمام اشکال کار اجباری و الزامی؛

* لغو موثر کار کودکان؛

* لغو تبعیض در استخدام و اشتغال؛

* رویکرد پیشگیرانه به چالش‌های زیست‌محیطی؛

1. Ralf Barkemeyer & Giulio Napolitano, "The UN Global Compact: Moving towards a Critical Mass or a Critical State?", Academy of Management Proceedings, Vol. 209, No. 1, (2009).

- * برعهده گرفتن مسئولیت بیشتر در رابطه با محیط زیست؛
- * حمایت از توسعه و اشاعه تکنولوژی‌های غیر مخرب زیست محیطی؛
- * مبارزه با تمام اشکال فساد شامل اخاذی و ارتشاء.

در راستای شرح و تاویل ۱۰ اصل فوق بایستی متذکر شد که این ۱۰ اصل از اسناد بین‌المللی مانند اعلامیه جهانی حقوق بشر، اعلامیه اصول و حقوق بنیادین کار سازمان بین‌المللی کار و اعلامیه محیط زیست و توسعه رियो نشات گرفته شده است و دو اصل نخست مربوط به حقوق بشر می‌باشد و بیان می‌دارد که شرکت‌ها باید به حمایت از حقوق بین‌المللی بشر احترام بگذارند و اطمینان حاصل کنند که در تجاوزات حقوق بشری همدستی ندارند. اصول ۳ تا ۶ مربوط به حقوق کار و شامل هر چهار استاندارد اصلی پذیرفته شده در زمینه حقوق کار است. اصول ۷ تا ۹ از ترویج حقوق زیست محیطی و اصل ۱۰ علیه فساد سخن می‌گوید. از این رو این ده اصل به عنوان رویه‌های مطلوب و پذیرفته جامعه جهانی شدند که مورد حمایت سازمان ملل قرار گرفته و عضوی از مسئولیت اجتماعی شرکت‌ها در آمدند و از شرکت‌ها انتظار می‌رود آنها را در حوزه‌های مربوطه رعایت کنند.

۲-۲. اعضای فعال در پیمان جهانی

در پیمان جهانی، چهار عضو اصلی وجود دارند که شبکه پیمان جهانی را ایجاد کرده‌اند.^۱ همانطور که در مقدمه گفته شد، پیمان جهانی حاصل ابتکار یک طرح بدیل توسط سازمان ملل برای رویارویی مستقیم با شرکت‌های چندملیتی بود. تا قبل از این طرح، کشورها یا در قالب یک ساختار داخلی و یا در قالب یک ساختار بین‌المللی در یک نهاد بین‌المللی مانند سازمان ملل دور هم جمع می‌شدند و اصول مربوط به مقررات گذاری شرکت‌ها را تنظیم می‌کردند. در این چنین موافقت‌نامه‌هایی که هم‌چنان نیز وجود دارند، شرکت‌های چندملیتی تقریباً هیچ نقش فعالی در درج اصول و مقررات نداشته و همیشه به دید یک تنظیم‌شونده اجباری دیده می‌شدند که بایستی از مقررات حاصل شده تبعیت کنند. اما این پیمان، حاصل یک موافقت‌نامه به طرفین سازمان ملل و شرکت‌های چندملیتی بود؛ از

1. G. Kell & D. Levin, "The Global Compact Network: An Historic Experiment in Learning and Action", Business and Society Review, Vol. 108, (2003).

این رو اولین عضو پیمان که در مرکز آن نیز قرار می گیرند، شرکت های چندملیتی هستند. در حال حاضر بیش از ۲۳ هزار شرکت چندملیتی از کشورهای در حال توسعه و توسعه یافت در این پیمان عضو هستند^۱ و تشویق می شوند تا فعالانه در گفتگوی میان اعضا شرکت کنند و ۱۰ اصل را در عملیات خود ادغام کنند. شرکت های عضو موظفند نه تنها به طور عمومی از پیمان جهانی (به عنوان مثال از طریق بیانیه های مطبوعاتی و سخنرانی ها) حمایت کنند، بلکه سالانه نحوه اجرای ۱۰ اصل و پیشرفت هایشان را با ارائه گزارش پیشرفت^۲ افشا کنند.

دومین عضو پیمان که مستقیماً طرف مقابل شرکت ها قرار می گیرند، سازمان ملل متحد به همراه آژانس ها و دفاتر متنوع آن است. مهمترین دفتر سازمان ملل در رابطه با پیمان، دفتر پیمان جهانی^۳ است که متعلق به دفتر اجرایی دبیر کل سازمان ملل می باشد و وظیفه تعیین چارچوب های اداری و خط مشی و سیاست گذاری پیمان و نظارت بر شرکت ها را دارد. علاوه بر این دفتر، شش آژانس دیگر از سازمان ملل با عنوان کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل، سازمان بین المللی کار، برنامه محیط زیست سازمان ملل، برنامه توسعه سازمان ملل متحد، سازمان توسعه صنعتی ملل متحد و دفتر سازمان ملل متحد در امور مواد مخدر و جرم به عنوان نهادهای مشاور در زمینه های تخصصی برای راه اندازی و هدایت پروژه های مشترک تجاری سازمان ملل متحد که تحت پیمان جهانی ایجاد می شوند، ایفای نقش می کنند.^۴

تا اینجا دو عضو اصلی پیمان که در طرف یکدیگر در موافقت نامه قرار می گیرند، شناخته شدند؛ اما دو عضو دیگر نیز در پیمان وجود دارد که این شبکه را کامل می کند. عضو سوم پیمان، سازمان های غیردولتی و مردم نهاد مانند جوامع مدنی و کارگری هستند که می توانند نقش مهمی را در جهت اهداف پیمان ایفا کنند. علت به رسمیت شناختن این سازمان ها در بین اعضای فعال پیمان به دلیل دو مورد است؛ مورد اول آن است که این

1. United Nations Global Compact, <https://unglobalcompact.org> (Last visited: 8/23/2023).

2. Communication on Progress (COP).

3. The Global Compact Office.

4. Stephen Browne, *United Nations Development Programme and System (UNDP)* (Oxford: Routledge, 2012).

سازمان‌ها اصولاً به دلیل فلسفه شکل‌گیری خود، در پی رسیدن به حل مشکلات تخصصی در زمینه‌های منطقه‌ای و یا جهانی هستند و از لحاظ مالی و فنی عموماً مورد استقبال مردم قرار می‌گیرند و از همین‌رو دانش تخصصی بالایی در یک موضوع پیدا می‌کنند که می‌توانند در گفتگو با شرکت‌ها برای ایجاد مقررات‌گذاری در کنار شرکت‌ها بسیار شایسته عمل کنند و دومین مورد که از درون مورد نخست نشأت می‌گیرد این است که به دلیل دانش فنی تخصصی خود نسبت به دولت‌ها، صلاحیت مناسب‌تری برای نظارت بر اعمال شرکت‌ها پیدا می‌کنند. زیرا طبیعی است که نهاد ناظر اگر اطلاعاتش در مورد مسائل، پایین‌تر از یک شرکت باشد نمی‌تواند تخلفات آن را به درستی نظارت کند و شرکت متخلف ممکن است به راحتی با دستکاری بر داده‌های خود از بیاطلاعی نهاد ناظر سوء استفاده کرده و آن را دور بزنند.

آخرین عضو از شبکه پیمان، دولت‌ها هستند که با تنظیم چارچوب‌های نظارتی در سطح ملی و فراملی، امکان اجرای ۱۰ اصل را تسهیل کرده و با ایجاد بستری قانونی به عنوان نیرویی توانمند، ۱۰ اصل موجود را تقویت می‌کنند. نکته‌ای که در بخش آخر و پیرامون شناخت دقیق‌تر ماهیت پیمان به عنوان یک موافقت‌نامه مکمل پرداخته می‌شود، این است که دولت‌ها با حضور هر چند منفعل‌شان در این پیمان، می‌توانند با مقررات‌گذاری‌هایی که دیگر اعضا در اختیارشان قرار می‌دهند، آشنا شده و با درونی‌سازی این اطلاعات در مقررات‌گذاری و تنظیم‌گری داخلی خود، کاراتر از قبل عمل کنند.

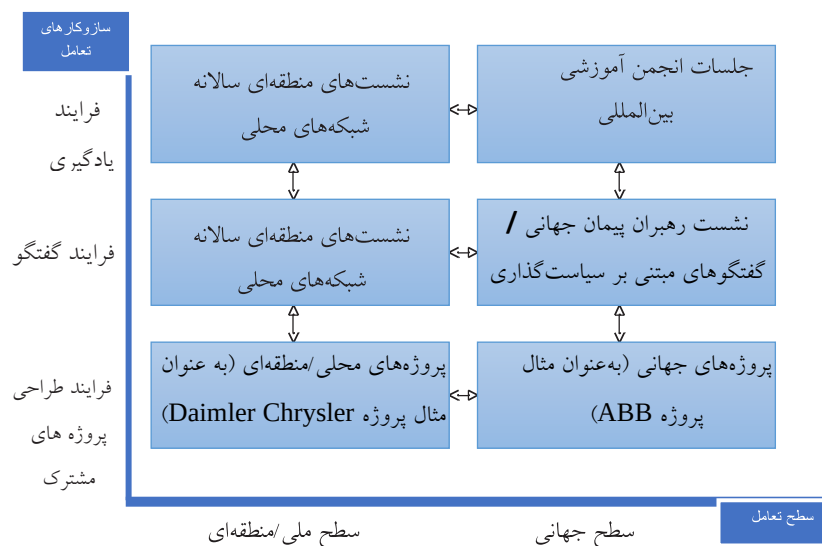
۲-۳. سازوکار تعامل میان اعضا

پیمان جهانی پیوند اعضای خود را از طریق سه سازوکار تعاملی تحت عناوین گفتگو، یادگیری و طراحی پروژه‌های مشترک انجام می‌دهد. این سه سازوکار در خدمت ایجاد اهداف پیمان هستند و شرکت‌ها را قادر می‌سازند تا مجموعه‌ای از ارزش‌های مشترک را در بازار جهانی ایجاد کنند و با یادگیری و گفتگو، آن را اصلاح و گسترش دهند.

سازوکارهای تعامل برای عملکرد در سطح جهانی و ملی/منطقه‌ای طراحی شده‌اند. در سطح ملی/منطقه‌ای، مشارکت از طریق شبکه‌های محلی که تاکنون در بیش از ۷۰ کشور ایجاد شده است، اتفاق می‌افتد. شبکه‌های محلی به عنوان بستری برای ایجاد ارتباط نزدیک

بین مشکلات زمینه‌ای در سطح محلی رشد می‌کند و ایده‌ها و تعهدات انتزاعی‌تر در سطح جهانی توسعه می‌یابند. به نوعی شبکه‌های ملی/منطقه‌ای، راه‌حل‌های جهانی را در عمل پیاده‌سازی می‌کنند و در عین حال مبتکرانی هستند که به دنبال راه‌هایی برای اجرای ۱۰ اصل با توجه به محدودیت‌ها و فرصت‌های یک بافت محلی هستند.^۱ در ادامه، سه سازوکار تعامل معرفی شده و نقش آنها در سطح جهانی و ملی/منطقه‌ای شرح داده شده است (شکل ۱).

شکل ۱- تشریح سازوکار تعامل پیمان جهانی در سطح ملی/ منطقه‌ای و جهانی

۱-۳-۲. فرایند طراحی پروژه‌های مشترک

فرایند طراحی پروژه‌های مشترک پیمان جهانی به معنای همکاری فعال بین شرکت‌ها، سازمان ملل و سازمان‌های مردم‌نهاد و دولت‌ها تحت چتر ۱۰ اصل پیمان است. پروژه‌های مشترک به دنبال کشف زمینه یکسان میان منافع بخش خصوصی و دولتی و در نتیجه

1. D. Levy, "Political Contestation in Global Production Networks", Academy of Management Review, Vol. 33, (2008), at 945.

ترکیب و استفاده از مهارت‌ها و منابع موجود در هر دو طرف هستند. اغلب مشارکت‌ها در حمایت مستقیم از موضوعات مورد بحث در محل‌های مختلف گفتگو رخ می‌دهد. به عنوان مثال پروژه د/یملرکریسلر^۱ با همکاری آژانس توسعه آلمان^۲ پروژه‌ای را برای مقابله با افزایش بیماری ایدز/اچ آی وی^۳ در آفریقای جنوبی راه‌اندازی کرده است. این پروژه در حمایت مستقیم از گفتگوهای مبتنی سیاستگذاری پیمان جهانی ۲۰۰۳ در مورد این موضوع است.^۴ در حالی که برخی از پروژه‌های مشارکتی در یک زمینه محلی تعبیه شده‌اند، برخی دیگر از گستره جهانی بیشتری برخوردار هستند. به عنوان مثال در پروژه ای بی بی^۵ دوپچه تلکام^۶ یک ابتکار جهانی ارتباطات را آغاز کرده است که هدف آن پرکردن شکاف دیجیتال در نقاط مختلف جهان است.^۷

۲-۳-۲. فرایند گفتگو

فرایند گفتگو در مورد شناسایی موضوعات جدید و اضطراری است که به هر یک از ۱۰ اصل مربوط می‌شود. با این حال همچنین سعی در ایجاد روابط و اعتماد با سایر اعضا در ورود به پروژه‌های مشترک را دارد. در سطح جهانی، پیمان انواع گفتگوهای مبتنی بر سیاستگذاری را ایجاد کرده است که بر موضوعات خاص (به عنوان مثال نقش بخش خصوصی در مناطق مشخص) تمرکز دارد. این جلسات به عنوان یک بستر بین‌المللی برای بحث در مورد مشکلات و به دست آوردن درک متقابل در مورد راه‌حل‌های ممکن عمل می‌کند. شکل دیگری از گفتگوی جهانی، اجلاس سه ساله جهانی رهبران پیمان است که مدیران شرکت‌های تجاری و سازمان‌های مردم‌نهاد را گرد هم می‌آورد تا مسیر استراتژیک پیمان را ترسیم کند. در سطح محلی، شبکه‌ها تشویق می‌شوند تا گفتگو را در مورد موضوعات مرتبط با آنها تسهیل کنند و ایده‌های توسعه‌یافته در کنفرانس‌های شبکه

1. DaimlerChrysler.

2. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit.

3. HIV/AIDS.

4. Oliver F. Williams, "The UN Global Compact: The Challenge and the Promise", Business Ethics Quarterly, Vol. 14, Issue. 4, (2004), at 755.

5. ABB.

6. Deutsche Telekom.

7. Ibid. at 757.

منطقه‌ای را به اشتراک بگذارند. گفتگو در سطح محلی نیز ارزشمند است، زیرا به شرکت‌های کوچک و متوسط^۱ که در سطح جهانی امکان حضور ندارند، اجازه می‌دهد تا با سایر شرکت‌ها و سازمان‌های مردم‌نهاد بزرگ وارد بحث و گفتگو شوند.

۳-۳-۲. فرایند یادگیری

فرایند یادگیری ارتباط نزدیکی با فرایند گفتگو دارد. با این حال این فرایند بیشتر بر به اشتراک‌گذاری راه‌حل‌های موجود و بهترین شیوه‌ها تمرکز می‌کنند و بنابراین به‌طور خاص هدفش یافتن راه‌های جدید برای ترویج این ۱۰ اصل نیست. یادگیری فرایندی بسیار مهم است زیرا شرکت‌ها می‌توانند از شیوه‌های کارآمد و عملی یکدیگر بیاموزند و بنابراین از نمونه گزارش‌های قابل توجهی که با توجه به منطقه و بخش آنها توسعه یافته است پیروی کنند. در سطح جهانی، یادگیری از طریق تعامل‌های مستقیم مانند نشست انجمن بین‌المللی یادگیری و همچنین وب‌سایت پیمان جهانی^۲ رخ می‌دهد و از شرکت‌ها خواسته می‌شود که مطالعات موردی و شرح بهترین شیوه‌ها را به وب‌سایت مذکور ارائه کنند تا سایر شرکت‌کنندگان را قادر به تکرار و در نتیجه انتشار راه‌حل‌های موجود کنند. دفتر پیمان جهانی همچنین یک سری مطالعه موردی منتشر کرده است که نمونه‌هایی را دسته‌بندی می‌کند. در سطح محلی، جلسات به‌عنوان مبنایی برای یادگیری و انتشار بهترین شیوه‌ها عمل می‌کند. این جلسات و نشست‌ها اعضا را قادر می‌سازند تا با در نظر گرفتن محدودیت‌ها و فرصت‌های منطقه و یا بخش خود از یکدیگر بیاموزند. به‌عنوان مثال جلسات بریتانیا یک فرآیند بررسی اعضا از گزارش ارائه میزان پیشرفت‌های ارائه شده را راه‌اندازی کرده است که به شرکت‌کنندگان اجازه می‌دهد یاد بگیرند که چگونه کیفیت گزارش ارائه میزان پیشرفت‌های خود را بهبود بخشند.

در آخر باید گفت همانطور که در شکل ۱ نشان داده شده است، سه مکانیسم تعامل در کنار یکدیگر کار می‌کنند^۳؛ مکانیسم‌های تعامل به تنهایی نمی‌توانند تضمین کنند که

1. Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs).

2. <https://Unglobalcompact.Org/> (Last Visited: 8/23/2023).

۳. به‌عنوان مثال طراحی پروژه‌های مشترک اثرات یادگیری ایجاد می‌کنند.

یک شرکت به اهدافی که پیمان دارد عمل می‌کند؛ بلکه شرکت بایستی از طریق یادگیری، گفتگو و طراحی پروژه مشترک باید تعامل داشته باشد.

۳. انتقادات موجود بر ماهیت پیمان

گفته شد از زمان آغاز به کار، پیمان جهانی با انتقادات زیادی از سوی افراد مختلف مواجه شده است. در این بخش قصد داشته تا سه نقد مهمی که به ماهیت پیمان ایجاد وارد شده است، بررسی شود. البته لازم به ذکر است مواردی که در ادامه اشاره می‌گردند حصری نبوده و انتقادات دیگری مانند "عدم جدیت" مشاهده شده از سوی اعضای پیمان^۱ و یا تمرکز بیش از حد بر مشارکت شرکت‌های چندملیتی بزرگ^۲ غربی در مقایسه با شرکت‌های کوچک یا متوسط^۳ کشورهای در حال توسعه نیز از جمله انتقاداتی می‌باشند که به این پیمان وارد شده‌اند.

۳-۱. مبهم بودن اصول و سختی اجرای آن

اولین انتقاد مطرح شده، مربوط به عدم وضوح پیمان در مورد ۱۰ اصلی است که در بخش ۱-۱ به آن اشاره شد. به عنوان مثال دوا^۴ اشاره دارد که این اصول به سختی راهنمایی مشخصی برای شرکت‌ها در مورد رفتار مورد انتظار ارائه می‌دهند و استدلال می‌کند که "زبان این اصول آنقدر کلی است که شرکت‌هایی با سوءنیت می‌توانند به راحتی بدون انجام کاری از آنها پیروی کنند. به طور مشابه، نولان^۵ و بیگی^۶ نیز ادعا می‌کنند که پیمان با کمبود دقت در محتوا احاطه شده است که حتی سعی نمی‌کند اصول آن را برای

1. S. Deva, "Global Compact: A Critique of the UN's Public-private Partnership for Promoting Corporate Citizenship", *Syracuse Journal of International Law and Communication*, Vol. 34, (2006), at 113.

2. MNC.

3. SME.

4. S. Deva, *Ibid.* at 129.

5. J. Nolan, "The United Nations Global Compact with Business: Hindering or Helping the Protection of Human Rights?", *University of Queensland Law Journal*, Vol. 24, (2005), at 460.

6. D.M. Bigge, "Bring on the Bluewash—A Social Constructivist Argument against Using Nike V. Kasky to Attack the UN Global Compact", *International Legal Perspectives*, Vol. 14, (2004), at 11.

اعضایش روشن کند. مُرفی^۱ بنابراین نتیجه می گیرد که پیمان در بهترین حالت یک قانون حداقلی برای رفتار شرکت ها است.

۲-۳. به تسخیر در آمدن پیمان توسط شرکت های بزرگ

دومین انتقاد رایجی که توسط افراد منتقد مطرح می شود این است که پیمان به شرکت های بزرگ، زمینه ای برای تصرف سازمان ملل می دهد. به عنوان مثال زَمیت^۲ استدلال کرد که یک ناسازگاری اساسی بین منافع سیاست کشورهای در حال توسعه با منافع شرکت های چندملیتی بزرگ که از دل کشورهای توسعه یافته آمده اند وجود دارد و ترس از این است که شرکت های چندملیتی بزرگ با امضای طرح هایی مانند پیمان جهانی، مستقیم تر به دنبال منافع سیاسی خود در سازمان ملل باشند. چنین دیدگاهی توسط نولان^۳ نیز پذیرفته شده است و بیان می دارد روابط نزدیک بین سازمان ملل و شرکت های چندملیتی بزرگ، زمینه وسیعی را برای تسخیر فراهم می کند، به طوری که سازمان ملل به عنوان قانون گذار مفروض، آگاهانه یا غیرعمد بدون بحث یا رویه واقعی دموکراتیک شروع به اتخاذ دستور کار شرکت های چندملیتی بزرگ می کند.

پولیوت و تَرین^۴ بنابراین نتیجه گیری می کنند که ایجاد پیمان جهانی ممکن است باعث شود که سازمان ملل با تصرف شرکت های چندملیتی موضع غیرتجاری خودش را از دست بدهد و رفته رفته پارادایم فکری این سازمان همگام با شرکت ها شود و دغدغه اش کسب سود و به حداقل رساندن هزینه ها گردد و دیگر آن موضع سنتی و غیرتجاری خود را در مسائل جهانی نداشته و همه تصمیماتش تحت تاثیر شرکت ها باشد که می تواند در آخر به خصوصی سازی خاموش آن منجر شود.

1. S. D. Murphy, "Taking Multinational Corporate Codes of Conduct to the Next Level", Columbia Journal of Transnational Law, Vol. 43, (2005), at 389.

2. Ann Zammit, *Development at Risk: Rethinking UN-business Partnerships*, (Geneva: South Centre, 2003) at 21.

3. J. Nolan, Ibid. at 465.

4. J. P. Thérien & V. Pouliot, "The Global Compact: Shifting the Politics of International Development", Global Governance, Vol. 12, (2006), at 67.

۳-۳. عدم پیش‌بینی پیمان در پاسخگویی شرکت‌ها در موارد سوء استفاده از

حق

آخرین انتقادی که به پیمان وارد می‌شود و به نوعی مهم‌ترین انتقاد وارده هم هست، عدم پیش‌بینی پیمان در پاسخگویی شرکت‌ها در موارد سوء استفاده از حق به دلیل عدم نظارت مستقل بر شرکت‌ها در صورت عدم رعایت اصول است. این بحث، شناخته شده‌ترین انتقادی است که در ۸ سال گذشته به طور مداوم در مطبوعات دانشگاهی و غیردانشگاهی ظاهر شده است.^۱

نولان می‌گوید «پاسخگویی، یا بهتر است بگوییم فقدان آن، مسئله مهمی است که پیمان جهانی با آن مواجه است».^۲ منتقدان استدلال می‌کنند که فقدان نظارت جدی، عدم درج تحریم در قبال رعایت نکردن اصول، عدم وجود قوانین قابل اجرا و راستی‌آزمایی مستقل، سوء استفاده از پیمان را به عنوان یک ابزار بازاریابی برای رشد شرکت‌های چندملیتی سوء استفاده کننده، تقویت می‌کند.^۳ از این نظر، منتقدان پیمان بر این باورند که ضوابط پیمان و ماهیت آن طوری طراحی شده است که به شرکت‌های چندملیتی بزرگ و قدرتمند اجازه می‌دهد تا علی‌رغم خطاها و تخلفات صورت گرفته، تصویر خود را در اذهان عمومی بلوواش^۴ کنند. اصطلاح بلوواش بدین معنی است که شرکت‌های چندملیتی به دنبال پیوند دادن عملیات خود با پرچم آبی سازمان ملل برای کسب مشروعیت هستند و از این طریق ممکن است اعمالی که به همراه سوءنیت در این شرکت‌ها صورت می‌گیرد نه تنها خاصیت مجرمانه بودن خود را از دست دهند که با مشروعیت سازمان ملل رو به رو شوند که رسیدن به هم‌چنین مرحله‌ای می‌تواند برای اهداف حقوق بشر، کار و محیط زیست بسیار پرخطر باشد.

1. S. Deva, Ibid. at 146 & D.M. Bigge, Ibid. at 12.

2. J. Nolan, Ibid. at 462.

3. Fazal Rizvi, *Globalizing Education Policy* (Oxford: Routledge, 2009).

4. Bluewash.

۴. دفاع از پیمان و پاسخی پیرامون انتقادات آن

در این بخش از مقاله به سراغ دفاع از انتقادات مطرح شده رفته و حین پاسخگویی به آنها، با ماهیت پیمان بیشتر آشنا شده و می‌توان پاسخ به اینکه پیمان دقیقاً چه چیزی می‌باشد و چه قابلیت‌های به دنیا ارائه می‌دهد را یافت.

۴-۱. محدودیت ارائه راهکار مبتکرانه در صورت وجود اصول تفصیلی

بسیاری از منتقدان خواستار این هستند که پیمان به مثابه یک آیین‌نامه رفتاری کاملاً ساختار یافته باشد تا بتوان مطابقت عملکرد شرکت‌ها را با آن اصول اندازه‌گیری کرد؛ به همین دلیل اصول مبهم آن را به عنوان یک اشکال در ادامه مسیر پیمان تلقی کرده‌اند. با این وجود ایده اصلی پیمان ایجاد یک شبکه یادگیری و گفتگوی بلندمدت است که توسط اعضا برای به اشتراک گذاشتن ایده‌های نوآورانه و رسیدن به بهترین شیوه‌ها در مورد نحوه اجرای ۱۰ اصل استفاده می‌شود. این اصول معیاری را برای تبادل ایده‌ها، یادگیری و گفتگو فراهم می‌کند و قرار نیست معیاری برای ارزیابی انطباق باشد. هدف ایجاد اجماع بین اعضا در خصوص رسیدن به بهترین شیوه‌هاست. اصول بیش از حد مشخص شده ممکن است حتی نتیجه معکوس داشته باشند، زیرا از همان ابتدا دامنه ارائه راه‌حل‌های مبتکرانه ممکن را محدود می‌کنند. این ۱۰ اصل فرصت ایجاد ابتکار در رسیدن به اهداف اجرایی را برای شرکت‌ها فراهم می‌کند.

۴-۲. تنوع گسترده موجود میان شرکت‌های عضو

پیمان جهانی به عنوان یک ابتکار جهانی بدون محدودیت در اندازه، بخش یا منطقه شرکت‌های چندملیتی طراحی شده است. در حال حاضر ۵۲٪ از کل شرکت کنندگان را شرکت‌های کوچک و متوسط تشکیل می‌دهند که عمدتاً از اروپا، آمریکای لاتین و آسیا آمده‌اند.^۱ تنوع گسترده در اندازه شرکت، بخش، منطقه و منابع موجود شرکت‌های عضو، امکان ایجاد اصول یکپارچه را نمی‌دهد. به عنوان مثال رویکرد احتیاطی به چالش‌های زیست محیطی برای یک شرکت چندملیتی بزرگ که در بخش شیمیایی فعالیت می‌کند، در مقایسه با یک شرکت کوچک و متوسط هندی که در صنعت فناوری اطلاعات تجارت

1. <https://Unglobalcompact.org/news/bulletin> (Last Visited: 8/23/2023).

می‌کند، معنای متفاوتی دارد. به همین علت است که کتابچه راهنمای برنامه توسعه ملل متحد برای اجرای پیمان جهانی می‌گوید که رویکردهای شرکت نسبت به ۱۰ اصل بسیار متفاوت است. این انعطاف‌پذیری پیمان باعث می‌شود که فضای قابل توجهی برای انطباق ابتکار عمل با نیازها و وضعیت خاص هر عضو وجود داشته باشد.

۳-۴. وجود دخالت سیاسی شرکت‌های چندملیتی فارغ از پیمان

در راستای انتقادی که در رابطه با تسخیر سازمان ملل توسط شرکت‌های چندملیتی مطرح گردید، به نظر می‌رسد درک این نکته مهم است که این پیمان جهانی نیست که به شرکت‌ها اجازه می‌دهد به دستور کار سیاست‌گذاری در سازمان ملل متحد نزدیکتر شوند، بلکه شرکت‌ها در حال حاضر کاملاً مستقل از پیمان، خود تبدیل به بازیگرانی سیاسی شده‌اند.^۱ شرکت‌ها در دنیای امروز فارغ از عضویت در پیمان، در تمامی موضوعاتی که در دستور کار سازمان ملل قرار دارد دخالت می‌کنند؛ استانداردهای اجتماعی و زیست‌محیطی را طراحی و اجرا می‌کنند^۲ و در حفظ صلح،^۳ ارائه آموزش و مراقبت‌های بهداشتی^۴ و مبارزه با فساد^۵ مشارکت دارند.

پس وجود پیمان می‌تواند یک مهر اعتباری باشد بر فعالیتی که در عمل و در حال حاضر در حال اتفاق افتادن است و این اعتبار که در قالب یک موافقت‌نامه بروز می‌دهد می‌تواند به ساختار بی‌قاعده دخالت شرکت‌ها اتفاقاً برخلاف انتقاداتی که صورت گرفت، شکل و نظم مناسب بدهد.

1. G. Palazzo & A. G. Scherer, "Corporate Legitimacy as Deliberation: A Communicative Framework", *Journal of Business Ethics*, Vol. 66, (2006).
2. M. McIntosh, et al., *Living Corporate Citizen-ship—Strategic Routes to Socially Responsible Business* (London: FT Prentice Hall: 2003).
3. T. L. Fort & C. A. Schipani, "The Role of the Corporation in Fostering Sustainable Peace", *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Vol. 35, (2002).
4. Williams, *Ibid*.
5. G. F. Cavanagh, "Global Business Ethics—Regulation, Code, or Self-restraint", *Business Ethics Quarterly*, Volume. 14, (2004).

۴-۴. عدم پیش‌بینی نقش تنظیم‌گر در ماهیت پیمان

مهم‌ترین انتقادی که بر پیمان وارد می‌شود، عدم پاسخگویی شرکت‌ها در صورت عدم رعایت‌شان نسبت به پیروی از اصول پیمان بود. برای پاسخ به این ادعا ابتدا باید متذکر شد که نمی‌توان و نباید پیمان را به خاطر چیزی که هرگز تظاهر نکرده یا قصد آن را نداشته است مورد انتقاد قرار داد. همانطور که در مصاحبه‌ای با لیز کینگو، مدیر اجرایی در سال ۲۰۱۵ آمده است، در یک بخشی در رابطه با ماهیت پیمان گفته شد که «پیمان جهانی به‌عنوان یک سگ راهنما می‌باشد و نه یک سگ نگهبان! و دفتر پیمان جهانی به دنبال اولویت دادن به تامین منابع و پشتیبانی شرکت‌ها به جای تلاش برای اعمال نظم و انضباط می‌باشد».^۱

با این حال پیمان، جنس خاصی از حداقلی‌ترین حالت نظارت را پیش‌بینی کرده است که با ارائه گزارش پیشرفت اعضای آن،^۲ در مورد پیشرفتی که در اجرای اصول به صورت سالانه انجام داده‌اند، منعکس می‌شود. خط‌مشی گزارش پیشرفت به دفتر پیمان جهانی اجازه می‌دهد تا دیدی کلی از فعالیت‌های اصلی یک شرکت داشته باشد و همچنین از سایر اعضا مانند دولت‌ها یا سازمان‌های مردم‌نهاد خواسته می‌شود تا از گزارش‌های پیشرفت ارائه شده به‌عنوان زمینه‌ای برای نظارت در مورد رفتار شرکت‌ها استفاده کنند. اگر شرکتی نتواند گزارش پیشرفت را در مدت یک سال ارائه کند، برچسب «شرکت فاقد گزارش»^۳ می‌گیرد و اگر این عدم گزارش به سال دوم برسد، برچسب «شرکت غیرفعال»^۴ گرفته و در صورت ادامه این روند تا سال سوم، آن شرکت به طور کامل از فهرست اعضا حذف می‌شود. این خط‌مشی تاکنون منجر به آن شده است که ۹۴۵ شرکت‌کننده به‌عنوان شرکت فاقد گزارش، ۲۶۳ شرکت‌کننده به‌عنوان شرکت غیرفعال و ۶۳۰ شرکت‌کننده برای همیشه از فهرست حذف شده‌اند.^۵

1. Janelle Dumalaon, "Global Compact: A Guide Dog, Not A Watchdog", Dw.Com, Retrieved (26 January 2016).

۲. به COP معروف است.

3. Noncommunicating.

4. Inactive.

5. Browne, Ibid.

۵. پیمان جهانی به مثابه یک موافقت‌نامه مکمل

پس از روشن شدن ماهیت پیمان در بخش قبلی، به انتقادات موجود تا حدودی پاسخ داده شد. در این بخش اما به عنوان مطالب پایانی مقاله قرار است با این تفسیر از پیمان که آن را به مانند یک موافقت‌نامه مکمل می‌داند آشنا شویم. کلمه مکمل از کامل کننده می‌آید و اما پیمان کامل کننده چه چیزی است؟ به عقیده نویسندگان مقاله، پیمان موافقت‌نامه‌ای است که تنظیم‌گری ملی و بین‌المللی را کامل کرده و آن را به کارایی حداکثری می‌رساند. حال برای درک این موضوع ابتدا لازم است با مفهوم تنظیم‌گری به طور مختصر آشنا شویم.

۱-۵. مفهوم تنظیم‌گری و نهاد تنظیم‌گر

اصطلاح تنظیم‌گری با توجه به اینکه از حوزه‌های غیر حقوقی وارد این عرصه شده است و از طرفی مفهومی عام است، دارای گستره متنوعی می‌باشد. در یک مفهوم کلی، تنظیم‌گری هدایتی است که در خصوص فعالیت‌های مربوط به شرکت‌ها و بازار، پیشگیری از عواقب فعالیت‌های انحصار و یا ضد حقوق بشری و یا به منظور دستیابی به اهداف اقتصادی و اجتماعی و برای تضمین منفعت عمومی صورت می‌گیرد و در صورت ناکارایی در اداره منابع عمومی و عدم حصول نفع اجتماعی، به مرحله اجرا گذاشته می‌شود.^۱ این هدایت که همواره باید به صورت حداقلی و در صورت عدم بازخورد مناسب بازار ایجاد گردد،^۲ توسط دولت یا نهادهای تنظیم مقررات (دولتی یا خصوصی) با اختیارات قانونی انجام می‌گردد که نهاد تنظیم‌گر نامیده می‌شود.^۳ یک نهاد تنظیم‌گر شامل چارچوبی است

۱. اسداله یآوری، «درآمدی بر مفهوم تنظیم‌گری حقوقی»، مطالعات حقوق تطبیقی، دوره ۵، شماره ۲، (۱۳۹۳)، ص ۶۳۱.

۲. سید احسان خاندوزی، «الزامات دولت تنظیم‌گر در اقتصاد ایران»، مجلس و پژوهش، دوره ۱۷، شماره ۶۴، (۱۳۹۰)، ص ۴۲.

۳. عبدالحسین شیروی و فرشید فرحناکیان، «ابعاد حقوقی تنظیم‌گری مناسب در حکمرانی خوب صنعت نفت ایران»، مطالعات حقوق انرژی، دوره ۶، شماره ۲، (۱۳۹۸)، ص ۳۵۹.

که در آن کلیه فعالیت‌های مربوط به تنظیم‌گری صورت می‌گیرد. این فعالیت‌ها را می‌توان به سه محور اساسی تقسیم‌بندی نمود:^۱

۱. تنظیم و وضع قوانین و معیارهایی که برای تاثیرگذاری بر رفتار مشارکت‌کنندگان در بازار ضروری است (مقررات‌گذاری).

۲. نظارت بر رفتار و عملکرد مشارکت‌کنندگان در بازار (نظارت).

۳. ملزم کردن مشارکت‌کنندگان در بازار به اجرای قوانین تنظیمی با استفاده از ضمانت اجرای مناسب در زمانی که آنها از اجرای قوانین خودداری کنند (قدرت اجرایی^۲). نکته‌ای که حائز اهمیت است این است که این تنظیم‌گری با چنین توصیفی در دنیای حاضر هم به صورت ملی و هم به صورت بین‌المللی در رابطه با مقررات‌گذاری برای شرکت‌ها و نظارت بر آنها به همراه قدرت اجرایی‌شان در حال اجراست.

۲-۵. عملکرد مثبت پیمان جهانی بر دولت‌ها و شرکت‌ها

با درک تنظیم‌گری از قسمت پیشین اثبات شد که پیمان به هیچ وجه یک موافقت‌نامه ایجادکننده مراحل تنظیم‌گری نیست، بلکه یک مرحله عقب‌تر از تنظیم‌گری ایستاده و رویکردی مبتنی بر گفتگو و یادگیری برای تبیین پروژه‌های در حال اجرا را در تبیین اصولش ارائه می‌دهد. حال پرسشی که پیش می‌آید این است که به طور کلی دولت‌ها و جامعه بین‌المللی برای اجرای تنظیم‌گری خود اصلاً چه نیازی به یک موافقت‌نامه مکمل دیگری دارند؟ وقتی که همه چیز از مقررات‌گذاری گرفته تا نظارت و قدرت اجرایی به تنظیم‌گری مرتبط است و پیمان، تقریباً در هیچکدام از موارد گزینه شایسته‌ای برای ارائه ندارد و تمام انتقادات هم در همین حوزه به پیمان وارد می‌شود؛ اصولاً نفع و فایده پیمان هم برای دولت‌ها و هم برای خود شرکت‌ها در چیست؟

۱. البته لازم به ذکر است که فعالیت‌های فرعی دیگری مانند آگاه‌سازی، رصد، داوری و حل منازعات، مجازات، ارزیابی و طراحی مکانیسم نیز به‌عنوان ابزارهای نهاد تنظیم‌گر شناخته می‌گردند.

2. Authority.

۱-۲-۵. نفع پیمان جهانی برای دولت‌ها

بایستی متذکر شد دولت‌ها در حوزه مقررات‌گذاری که اولین مرحله از مراحل تنظیم‌گری هست، نیاز به اطلاعات فنی از موضوع دارند؛ به عبارتی دیگر تا فهم دقیقی از پروژه وجود نداشته باشد نمی‌توان به طور موثر برای آن مقررات وضع کرد. از طرفی شرکت‌ها اصولاً اطلاعات فنی بسیار بیشتر و کارآمدتری نسبت به دولت‌ها دارند که این امر ممکن است به دلایلی مانند فاصله بیشتر دولت از پروژه‌ها نسبت به شرکت‌ها باشد و یا ماهیت سیاسی‌ای که دولت‌ها دارند و بسیاری از متخصصین حاضر به کار در مکان‌های سیاسی نمی‌شوند و در آخر هم به دلیل دستمزدهای پایین‌تر دولت‌ها نسبت به شرکت‌ها می‌باشد که اصولاً توانایی جذب نیروی متخصص فنی را نسبت به شرکت‌ها ندارند. همچنین پیدا کردن اصول مشترک در تنظیم‌گری بین‌المللی میان دولت‌ها به مراتب سخت‌تر از انجامش در تنظیم‌گری داخلی است. زیرا علاوه بر دلایل فوق، تضاد و چالش‌های نگرش سیاسی کشورها نیز می‌تواند در رسیدن به اطلاعات مشترک جهت مقررات‌گذاری سنگ‌اندازی کند. در صورتی که در روند شرکت‌ها عموماً نگرش سیاسی وجود نداشته و همه چیز از نگاه مهندسی و نتیجه‌گرا پیگیری می‌گردد تا به مرحله‌نهایی خود برسد و آن مرحله‌نهایی که به نتیجه منجر شده می‌تواند راهنمایی عملی‌تر و کارآمدتری برای دولت باشد تا مقررات‌گذاری بر طبق اصولی که نتیجه آن اثبات نشده است.

از همین‌رو پیمان با مشارکت جهانی شرکت‌ها باعث می‌شود تا هر زمانی که مقرراتی در زمینه‌ای وجود ندارد یا وجود داشته باشد اما به طور موثر کار نمی‌کند را تکمیل کنند. به عنوان مثال از نظر تئوری، شرکت‌های تولیدکننده کالا در کشورهای در حال توسعه از مقررات‌گذاری پیرامون حفاظت از کارگران خود پیروی می‌کنند، در حالی که در عمل اجرای بسیار ناکارآمدی از این مقررات و ابزارهای دقیق نظارتی وجود دارد که آن هم تنها بخش کوچکی از تعداد کل کارگران را پوشش می‌دهد.^۱ برای مشکلات دیگر مثل تغییرات آب و هوایی، مقررات الزام‌آور اصلاً وجود ندارد. در صورتی که پیمان، اعضا را برای ارائه گزارشات خود در زمینه‌های مختلف دور یکدیگر گردآوری می‌کند تا

1. K. Webb, *Voluntary Codes: Private Governance, The Public Interest and Innovation* (Ottawa, Ontario, Canada: Carleton University Press, 2004) at 6.

موضوعاتی مثل تغییرات آب و هوایی مورد بحث قرار گیرد تا اقداماتی ایجاد شود که بتواند به عنوان یک راه حل موقت تا زمان ظهور مقررات الزام آور عمل کند. به عنوان مثال پلتفرم مراقبت از آب و هوا^۱ نشان می دهد که اعضای پیمان^۲ راه های نوآورانه ای مختلفی برای رسیدگی به تغییرات آب و هوا در فعالیت تجاری خود ارائه کرده اند. نکته ای که برای رد انتقادات موجود به پیمان دوباره نیازمند یادآوری می باشد این است که راه اندازی پلتفرم مراقبت از آب و هوا، نشان دهنده عدم نیاز به مقررات گذاری دولت ها در عرصه ملی و بین المللی برای مبارزه با تغییرات اقلیمی نیست، اما یافته های حاصل از شرکت ها برای چگونگی رسیدن به یک روش عملی مناسب می تواند اطلاعات مناسبی را در اختیار مقررات گذاران دولتی قرار دهد و این روند را برایشان تسهیل کند. لازم به ذکر است کوفی عنان این موضوع را زمانی که به پیمان به عنوان یک راه حل موقت عملگرایانه با توجه به شکاف های حاکمیتی موجود اشاره می کند، تشخیص داد.

۲-۲-۵. نفع پیمان جهانی برای شرکت ها

پیمان علاوه بر دولت ها برای شرکت ها نیز حاوی منفعت است. بدین صورت که رابطه دولت با شرکت اصولاً یک رابطه از بالا به پایین است و دولت ها با تنظیم گری خود، شرکت ها را وادار به اطاعت از خود می کنند. در خیلی از موارد که یک امر، تخصص بالایی می خواهد ممکن است یک شرکت راه حلی برای فائق بر آمدن بر آن مشکل را نداشته و دولت نیز بدون آنکه وظیفه و دلیلی برای توضیح داشته باشد، آن شرکت را مجرم کرده و یا حتی مجوز آن را (بنا بر نوع عمل ارتكابی) باطل می کند که در هیچ یک از این مراحل شرکتی که دارای حسن نیت باشد، اطلاعاتی را جهت عدم ارتكاب دوباره آن به دست نیآورده است، زیرا مقررات موجود به خودی خود از نظر نوع نوشته و اطلاعاتی که می دهد محدود است در صورتی که شرکت هایی که تحت نظارت دولت ها قرار می گیرند، ابتدا باید یاد بگیرند که چگونه بایستی در فعالیت تجاری خود، قانون را اجرا کنند. پرونده های تخلف بی شمار شرکت ها در سراسر جهان نشان می دهد که صرف مقررات گذاری دولت ها به خودی خود به هیچ وجه کافی نیستند. شرکت های تحت

1. Caring for Climate.

۲. مانند Deutsche Telekom و Unilever.

نظارت باید بدانند که مقررات به چه معناست و چگونه می‌توانند فعالیت‌های تجاری خود را در آن چارچوب اجرا کنند. به همین سبب و برای رفع این نقص، پیمان به شرکت‌ها کمک می‌کند تا با ایجاد گزارش ارائه اعضای خود در آن، بهترین شیوه‌های تجاری منتشر شود و در نتیجه مقررات موجود (به‌عنوان مثال قوانین بین‌المللی در رابطه با مسائل حقوق بشر) را به اقدامات عملگرای موجود تبدیل می‌کند. گفتگوی پیش‌بینی شده در پیمان میان شرکت‌ها می‌تواند در کسب اطلاعات شرکت‌ها و در اختیار گذاشتن تجاربشان با یکدیگر، در یادگیری آنها بسیار موثر واقع گردد.

نتیجه‌گیری

هدف مقاله، کشف میزان شایستگی پیمان جهانی در حصول اهداف مورد ادعایش است. در این رابطه لازم است که طی ارزیابی همه‌جانبه، پس از تعمق بر تاریخچه شکل‌گیری پیمان و مناقشاتی که میان کشورها وجود داشت، اصول ده‌گانه پیمان، اعضای آن و نحوه کارکردش مورد بررسی قرار گیرد. با مذاقه در اصول، یافت شد که این اصول برای تحقق چهار هدف حفظ حقوق بشر، کار، محیط زیست و مبارزه با فساد ایجاد شده‌اند. اعضای پیمان نیز به چهار گروه تقسیم شده که عبارتند از: شرکت‌های چندملیتی، سازمان ملل، سازمان‌های مردم‌نهاد و دولت‌ها همچنین نحوه کارکرد پیمان، در سه بخش گفتگو، یادگیری و انجام پروژه‌های مشترک خلاصه شد.

پس از شناخت ماهیت پیمان، نوبت به مطرح کردن انتقادات مرتبط با آن رسید. در بخش دوم مقاله، سه نقد اساسی به پیمان مطرح شد. اول آنکه اصول پیمان مبهم است و تراز شایسته‌ای از قضاوت اعمال ناصحیح شرکت‌ها فراهم نمی‌کند. دوم، پیمان موجب دخالت شرکت‌های چندملیتی در سیاست‌گذاری سازمان ملل می‌شود و نگاه صرف تجاری (رسیدن به حداکثر سود) را بر سایر منویات غیرمالی مستولی می‌سازد. سوم، پیمان نه تنها هیچ ضمانتی برای جبران تخلفات شرکت‌ها پیش‌بینی نکرده، بلکه دستاویزی برای شرکت‌های متخلف می‌شود که اعمال ناصحیح خود را در زیر پرچم سازمان ملل مشروع سازند.

در ادامه کوششی در دستیابی پاسخ به سه انتقاد فوق‌الذکر صورت گرفت. اول، بیان شد که اصول مبهم پیمان به مراد مجال یافتن شرکت‌ها در ارائه راه‌حل‌های جدید طراحی

شده‌اند؛ چنانچه این اصول از بدو ایجاد به تفصیل آمده باشند، فرصت عرضه ابتکار را از شرکت‌ها می‌گیرند؛ دوم، ملاحظه شد که شرکت‌های چندملیتی قطع نظر از وجود و یا عدم وجود پیمان، دخالت گسترده‌ای در سیاست‌گذاری‌های بین‌المللی دارد و پیمان جهانی، موجب منظوم کردن سیاست‌های نانوشته و پشت‌پرده شرکت‌ها می‌شود و سیاست‌های غیرشفاف فعلی را در پرده نمایش عموم می‌گذارد و سوم، اساسی‌ترین انتقاد یعنی عدم پاسخگویی شرکت‌ها در مفاد پیمان است که ضمن امعان‌نظر به پیش‌بینی فرایند گزارش پیشرفت در پیمان، در بخش آخر کوشش شد تا آنچه پیمان به واقع هست، مورد بحث قرار گیرد.

ضمن تحلیل مبانی تنظیم‌گری، گفته شد ادعای پیمان هیچگاه ارائه مقررات‌گذاری بدان شیوه که سایر موافقت‌نامه‌ها و کنوانسیون‌ها در پی آن هستند نیست. پیمان در یک قدم پیش‌تر از تمامی مقررات‌گذاری ملی و بین‌المللی ایستاده است. تمرکز اصلی تنظیم‌گران در گذر تاریخ، پیوسته بر میزان قدرت اجرایی مقررات خود بوده است و مساله‌ای که کمتر بدان توجه شده این است که مقررات‌گذاری دولت‌ها و سازمان‌های بین‌المللی چگونه می‌توانند به حداکثر کارایی خود برسند. در ادامه تحلیل شد در صورتی که مقررات موجود نتواند با رویه عملی صنعت منطبق باشد، موجب عدم فهم مشترک می‌شود و این چالش مضاف بر حداقل کارایی مقررات‌گذاری، به ضرر هر دو طرف دولت‌ها و شرکت‌ها تمام می‌شود. هدف حقیقی پیمان چنین است که با ملاحظه بر آنکه خود یک مقررات‌گذار نیست، ضمن ایجاد بستری مناسب برای گفتگو و یادگیری شرکت‌ها با یکدیگر در فضایی شفاف، فاصله میان دغدغه صنعت و مقررات‌گذاری را تا حد امکان کاهش دهد.

تعارض منافع

تعارض منافع وجود ندارد.

ORCID

Milad Haji Esmaeili

<https://orcid.org/0000-0003-2361-2555>

Mehrab Darabpour

<https://orcid.org/0000-0002-5392-4157>

منابع

مقاله‌ها

- خاندوزی، سید احسان، «الزامات دولت تنظیم‌گر در اقتصاد ایران»، مجلس و پژوهش، دوره ۱۷، شماره ۶۴، (۱۳۹۰).
- شیروی، عبدالحسین و فرحناکیان، فرشید، «ابعاد حقوقی تنظیم‌گری مناسب در حکمرانی خوب صنعت نفت ایران»، مطالعات حقوق انرژی، دوره ۶، شماره ۲، (۱۳۹۸).
- یاوری، اسداله، «درآمدی بر مفهوم تنظیم‌گری حقوقی»، مطالعات حقوق تطبیقی، دوره ۵، شماره ۲، (۱۳۹۳).

References

Books

- Browne, Stephen, *United Nations Development Programme and System (UNDP)* (Oxford: Routledge, 2012).
- McIntosh, M., Thomas, R., Leipziger, D., & Coleman, g., *Living Corporate Citizenship Strategic Routes to Socially Responsible Business* (London: FT Prentice Hall, 2003).
- Rizvi, Fazal, *Globalizing Education Policy* (Oxford: Routledge, 2009).
- United Nations, *Yearbook of the United Nations*, Vol. 27 (New York: Office of Public Information, 1976).
- Werner J. Feld, *Multinational Corporations and UN Politics: The Quest for Codes of Conduct* (Frankfurt: Pergamon Press, 1980).
- Webb, K., *Voluntary Codes: Private Governance, The Public Interest and Innovation* (Ottawa: Carleton University Press, 2004).
- Zammit, Ann, *Development at Risk: Rethinking UN-business Partnerships*, (Geneva: South Centre, 2003).

Articles

- Barkemeyer, Ralf & Giulio Napolitano, "The UN Global Compact: Moving towards a Critical Mass or a Critical State?", *Academy of Management Proceedings*, Vol. 209, No. 1, (2009).

- Bennie, Lynn, Patrick Bernhagen, & Neil J. Mitchell, "The Logic of Transnational Action: The Good Corporation and the Global Compact", *Political Studies*, Vol. 55, No. 4 (2007).
- Bigge, D. M, "Bring on the Bluewash—A Social Constructivist Argument against Using Nike V. Kasky to attack the UN Global Compact", *International Legal Perspectives*, Vol. 14, (2004).
- Bremer, Jennifer Ann, "How Global is the Global Compact?", *Business Ethics: A European Review*, Vol. 17, No. 3, (2008).
- Cavanagh, g. F, "Global Business Ethics—Regulation, Code, or Self-restraint", *Business Ethics Quarterly*, Vol. 14, (2004).
- Coleman, David, "The United Nations and Transnational Corporations: From an Inter-nation to a "Beyond-state" Model of Engagement", *Global Society*, Vol. 17, No. 4, (2003).
- Deva, S., "Global Compact: A Critique of the UN's Public-private Partnership for Promoting Corporate Citizenship", *Syracuse Journal of International Law and Communication*, Vol. 34, (2006).
- Dumalaon, Janelle, "Global Compact: A Guide Dog, Not A Watchdog", *Dw.Com*. Retrieved (26 January 2016).
- Fort, T. L., & Schipani, C. A, "The Role of the Corporation in Fostering Sustainable Peace", *Vanderbilt Journal of Transnational Law*, Vol. 35, (2002).
- Hemphill, T. A., "The United Nations Global Compact: The Business Implementation and Accountability Challenge", *International Journal of Business Governance and Ethics*, Vol. 4, Issue. 1, (2005).
- Kell, g., & Levin, D, "The Global Compact Network: An Historic Experiment in Learning and Action", *Business and Society Review*, Vol. 108, (2003).
- Levy, D., "Political Contestation in Global Production Networks", *Academy of Management Review*, Vol. 33, (2008).
- Murphy, S. D. "Taking Multinational Corporate Codes of Conduct to the Next Level", *Columbia Journal of Transnational Law*, Vol. 43, (2005).
- Nolan, J, "The United Nations Global Compact with Business: Hindering or Helping the Protection of Human Rights?", *University of Queensland Law Journal*, Vol. 24, (2005).
- Palazzo, G., & Scherer, A. G, "Corporate Legitimacy as Deliberation: A Communicative Framework", *Journal of Business Ethics*, Vol. 66, (2006).

- Perkins, Richard & Eric Neumayer, "Geographic Variations in the Early Diffusion of Corporate Voluntary Standards: Comparing ISO 14001 and the Global Compact", *Environment and Planning A*, Vol. 42, No. 2, (2010).
- Rasche, Andreas, Sandra Waddock, & Malcolm McIntosh, "The United Nations Global Compact: Retrospect and Prospect", *Business & Society*, Vol. 52, No. 1 (2013).
- Thérien, J. P., & Pouliot, V., "The Global Compact: Shifting the Politics of International Development", *Global Governance*, Vol. 12, (2006).
- Williams, Oliver F, "The UN Global Compact: The Challenge and the Promise", *Business Ethics Quarterly*, Vol. 14, Issue. 4, (2004).
- Williams, Oliver F, "The United Nations Global Compact: What Did it Promise?", *Journal of Business Ethics*, Vol. 122, (2014).
- Ziegler, Oliver, "Global Compact Membership in Europe and the US: A Case Study of the Automobile Industry", *Journal of Corporate Citizenship*, Vol. 26, (2007).

In Persian

- Khandoozi, Ehsan, "Regulatory Government Requirements in the Iranian Economy", *Parliament and Research*, Vol. 17, (2012). [In Persian]
- Shiravi, Abdolhossein & Farahnakiyan, Farshid, "Legal Dimensions of Proper Regulation in the Good Governance of Iran's Oil Industry", *Energy Law Studies*, Vol. 6, No. 2, (2019). [In Persian]
- Yavari, Asadollah, "An Introduction to the Concept of Legal Regulation", *Comparative Law Studies*, Vol. 5, No. 2, (2014). [In Persian]

استناد به این مقاله: حاجی اسماعیلی، میلاد و داراب پور، مهراب، «پیمان جهانی به مثابه یک موافقت‌نامه مکمل جهت تنظیم‌گری شرکت‌های چندملیتی»، پژوهش حقوق عمومی، دوره ۲۶، شماره ۸۵، (۱۴۰۳)، ۲۶۲-۲۲۹.

Doi: 10.22054/QJPL.2024.75409.2927

The Quarterly Journal of Public Law Research is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License